

—
START

2.

—
MUZEUM
MIASTA
W ŁÓDZI

—
ROZRUSZAĆ MUZEUM
O SPORCIE NIE TYLKO NA BOISKU

Starożytne i nowożytne igrzyska olimpijskie

Igrzyska olimpijskie są najważniejszym sportowym wydarzeniem, odbywającym się co cztery lata. Startują w nich sportowcy z całego świata, w wielu dyscyplinach.

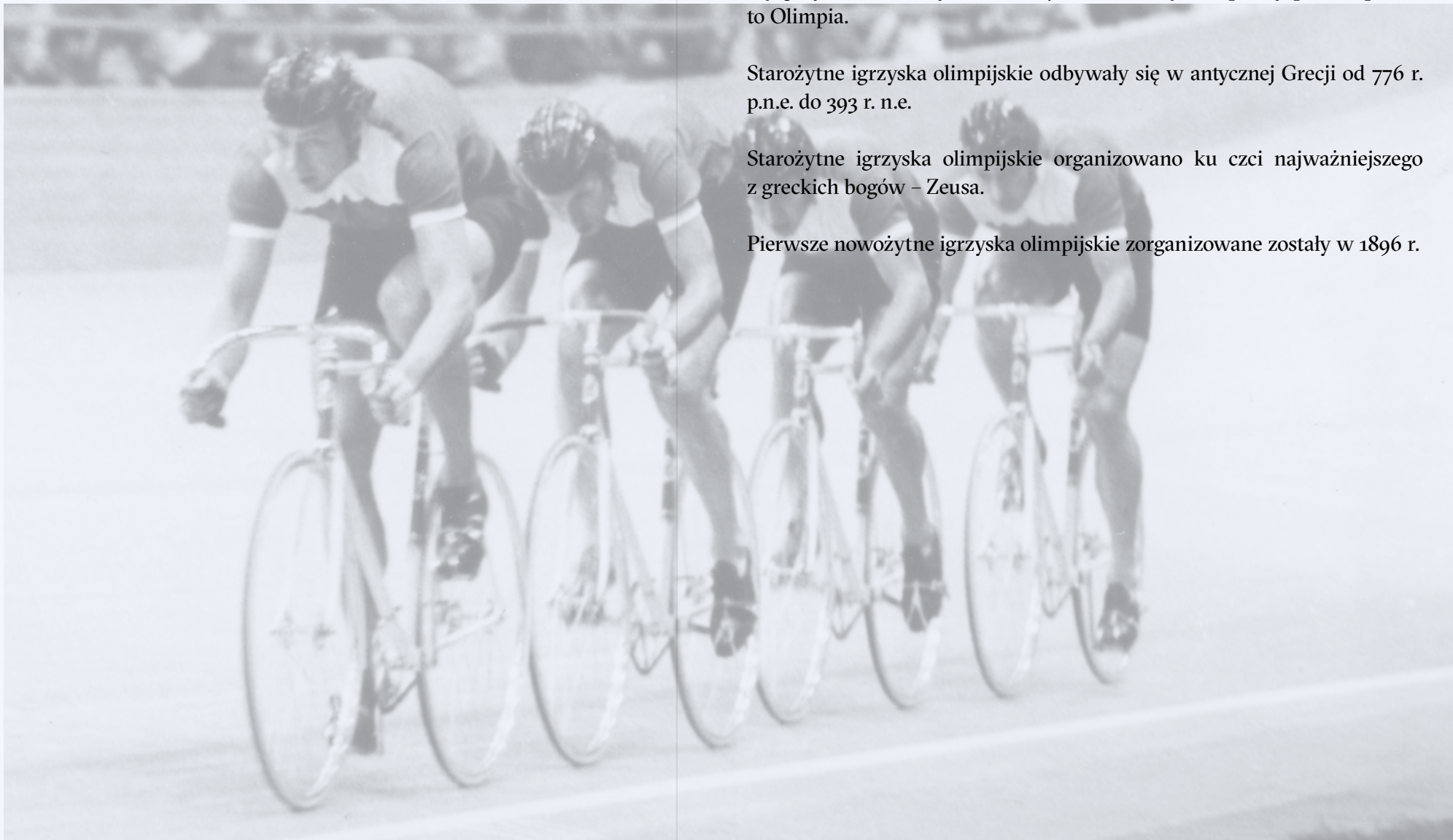
Słowo „olimpijskie” pochodzi od nazwy miejscowości, w której odbywały się igrzyska w starożytności. Miejscowość, leżąca na półwyspie Peloponez, to Olimpia.

Starożytne igrzyska olimpijskie odbywały się w antycznej Grecji od 776 r. p.n.e. do 393 r. n.e.

Starożytne igrzyska olimpijskie organizowano ku czci najważniejszego z greckich bogów – Zeusa.

Pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie zorganizowane zostały w 1896 r.

Polska drużyna podczas wyścigu na 4000 m na dochodzenie podczas Igrzysk Olimpijskich w Monachium w 1972 r.

Gospodarzem igrzysk olimpijskich jest zawsze miasto a nie państwo. Rzadko jednak zdarza się, aby wszystkie konkurencje podczas igrzysk udało zorganizować się w jednym mieście.

Od 1896 r. igrzyska olimpijskie odbywają się co cztery lata. Ostatnie miały miejsce w brazylijskim Rio de Janeiro w sierpniu 2016 r. i trwały dwa tygodnie. Okres pomiędzy igrzyskami olimpijskimi nazywany jest olimpiadą. Jest to czas przygotowania sportowców do olimpijskiego startu.

Pełna nazwa igrzysk olimpijskich w Rio de Janeiro brzmiała więc: Igrzyska Olimpijskie XXXI Olimpiady. Od 1892 r. mieliśmy już trzydzieści jeden czteroletnich okresów – olimpiad. W tym czasie zorganizowanych zostało jednak tylko dwadzieścia osiem igrzysk olimpijskich. W XX w. były lata, gdy nie odbyły się zaplanowane igrzyska – z powodu wojen światowych.

Wyboru miasta – gospodarza igrzysk olimpijskich dokonuje Międzynarodowy Komitet Olimpijski, który ma swoją siedzibę w Szwajcarii w Lozannie. Umieszczenie MKOl-u w Szwajcarii nie może dziwić. Wiele międzynarodowych organizacji ma właśnie swoją siedzibę w tym państwie, m.in. druga wielka organizacja sportowa – Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej (po francusku Fédération Internationale de Football Association – FIFA). Spowodowane to jest neutralnością Szwajcarii – nie należy ona do żadnej dużej międzynarodowej organizacji, np. Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej, NATO.

Od 1924 r. odbywają się także zimowe igrzyska olimpijskie. Pierwsze zorganizowano we francuskiej miejscowości Chamonix-Mont-Blanc.

Do 1992 r. igrzyska olimpijskie: letnie i zimowe odbywały się w tym samym roku. Raz pomiędzy zimowymi igrzyskami olimpijskimi był jednak dwuletni okres przerwy: pomiędzy 1992 i 1994 r. Z tego powodu zimowe i letnie igrzyska olimpijskie odbywają się obecnie naprzemiennie, co dwa lata.

01. ZADANIE

Jaka zimowa dyscyplina sportu przedstawiona jest na zdjęciu?

Za twórcę nowożytnych igrzysk olimpijskich uważany jest francuski działacz sportowy Pierre (Piotr) de Coubertin. Był on drugim przewodniczącym Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. W 1896 r. zastąpił na tym stanowisku Greka, Dimitriosa Wikelasa. Coubertin pracami MKOl-u kierował aż przez 29 lat.

Jest on także głównym autorem idei olimpijskiej, która zakłada masowość udziału sportowców reprezentujących jak największą liczbę państw świata, a także zasadę pokoju podczas igrzysk i ich apolityczności. Sportowcy uczestniczący w zawodach powinni również rywalizować zgodnie z zasadą *fair-play*, czyli szacunku dla przeciwnika.

W starożytności na czas igrzysk zawieszane były wszystkie konflikty zbrojne na terenie Grecji. W XX w. niestety zasada ta nie została spełniona, igrzyska nie odbyły się więc w czasie dwóch tragicznych wydarzeń minionego wieku: I i II wojny światowej. Z tego powodu nie było igrzysk w 1916, 1940 i 1944 r.

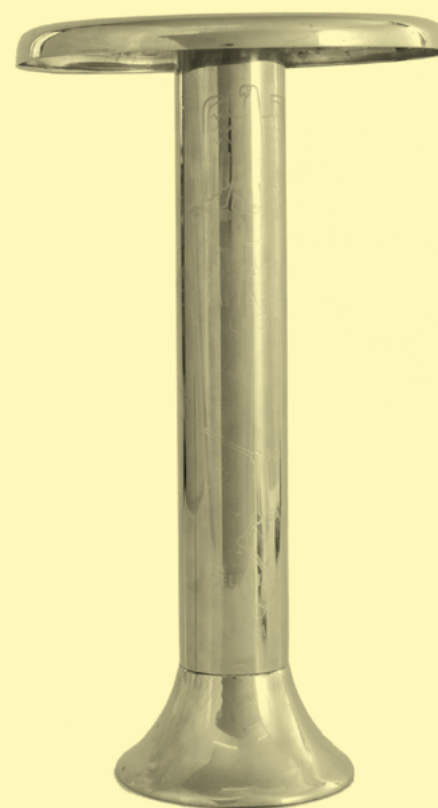

Medal okolicznościowy z Berlina.

Olimpijskie symbole

Jednym z najważniejszych symboli igrzysk olimpijskich jest płonący na każdej olimpijskiej arenie znicz olimpijski. W starożytnej Olimpii zapalany był w czasie igrzysk za pomocą promieni słonecznych odbitych przez zwierciadło i miał symbolizować jedność olimpijczyków.

Znicz olimpijski z Berlina.

W czasach nowożytnych znicz olimpijski po raz pierwszy zapalono podczas Igrzysk Olimpijskich w stolicy Szwecji – Sztokholmie w 1912 r. Od igrzysk w holenderskim Amsterdamie w 1928 r. płonie on na stałe podczas olimpijskiej rywalizacji.

W 1936 r. znicz olimpijski po raz pierwszy zapalony został przed igrzyskami olimpijskimi w ruinach świątyni greckiej bogini, Hery w Olimpii. Od tego roku jest on następnie przenoszony przez olimpijską sztafetę do miasta-gospodarza igrzysk.

W zimowych igrzyskach olimpijskich znicz zapłonął po raz pierwszy w norweskim Oslo w 1952 r.

Na arenach olimpijskich powiewają także białe flagi z pięcioma splecionymi kołami w kolorach: niebieskim, czarnym, czerwonym, żółtym i zielonym. Flaga ma kształt prostokąta o wymiarach 3×2 m. Pięć kół olimpijskich symbolizuje kontynenty: Europę, Afrykę, Azję, Australię i obydwie Ameryki – które przedstawione są w postaci jednego koła. W górnej części flagi znajdują się trzy koła, w dolnej dwa.

Sześć kolorów pojawiających się na fladze: kolory okręgów oraz biały tła oznaczają barwy, z których można stworzyć flagę praktycznie każdego państwa na świecie.

Flagę olimpijską zaprojektował sam Pierre de Coubertin w 1913 r. Po raz pierwszy została ona wciągnięta na maszt podczas Igrzysk Olimpijskich w belgijskiej Antwerpii w 1920 r.

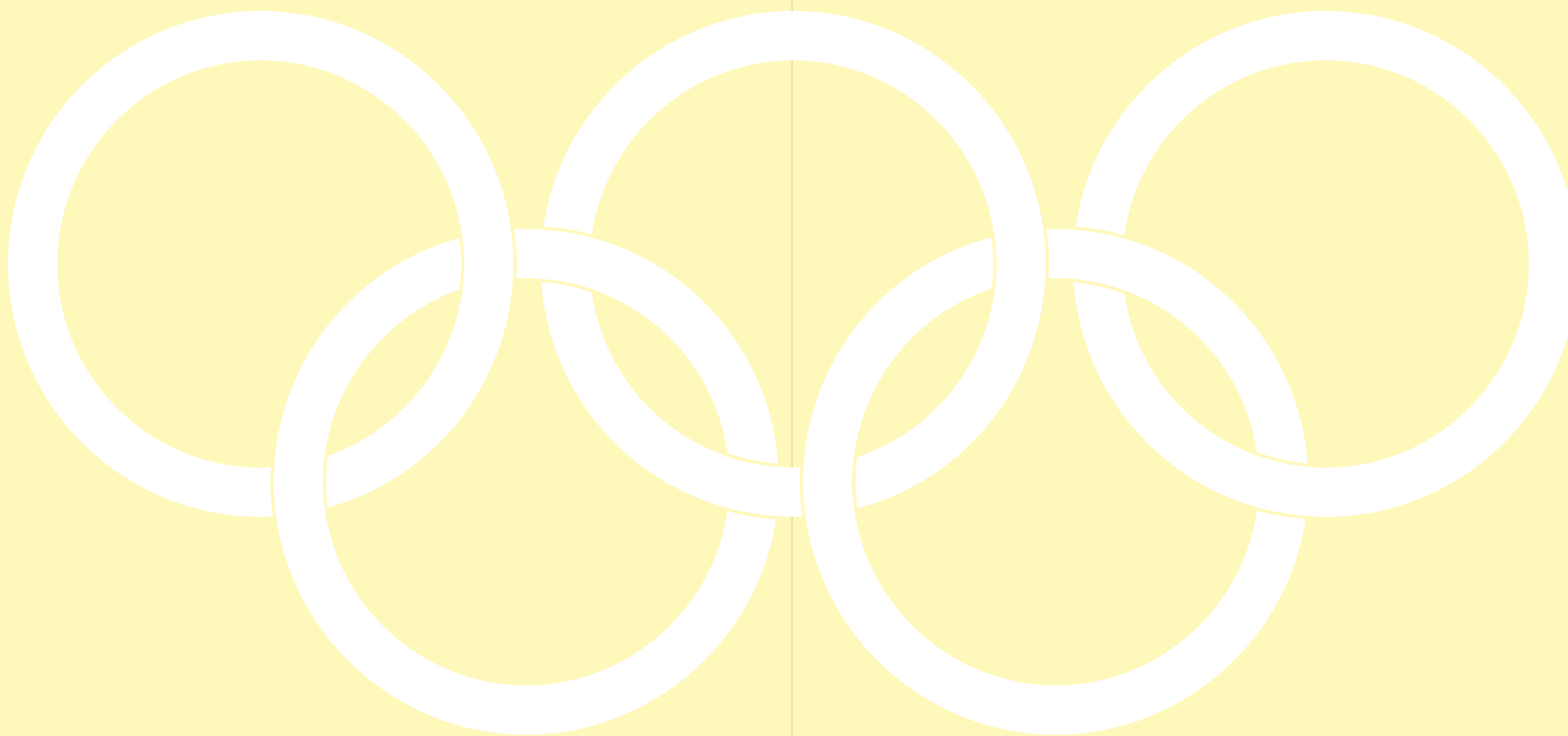

Plakat z Igrzysk Olimpijskich w Melbourne w Australii w 1956 r.

02. **ZADANIE**

Pokoloruj koła olimpijskie.

Polacy i łodzianie w igrzyskach

W pierwszych igrzyskach, które odbyły się w Atenach w 1896 r. nie wystąpiła polska reprezentacja, gdyż od 1772 roku Państwo Polskie nie istniało – znajdowało się pod zaborami.

Dopiero odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. umożliwiło udział polskiej drużyny w igrzyskach olimpijskich. W 1919 r. powstał w Warszawie Komitet Udziału Polski w Igrzyskach Olimpijskich. Od 1924 r. jego nazwa brzmiała: Polski Komitet Olimpijski.

W 1920 r. czyniono starania na rzecz udziału Polski w Igrzyskach Olimpijskich w Antwerpii. Ostatecznie uniemożliwiła to wojna z bolszewicką Rosją w 1920 r. Polska reprezentacja wystąpiła więc dopiero w Igrzyskach Olimpijskich w stolicy Francji – Paryżu w 1924 r.

W zimowych igrzyskach olimpijskich znicz zapłonął po raz pierwszy w norweskim Oslo w 1952 r.

Najlepsze w okresie międzywojennym lekkoatletki regionu łódzkiego, Jadwiga Wajs (z lewej) i Maria Kwaśniewska.

Sportowcy z Łodzi startują w igrzyskach olimpijskich od 1924 r. W Paryżu wystąpiło sześciu łódzkich sportowców: bokserzy: Jan Gerbich, Tomasz Konarzewski i Eugeniusz Nowak, piłkarz Wawrzyniec Cyll, strzelec sportowy Bolesław Gościewicz i kolarz Oswald Miller. Niestety, żaden z nich nie zdobył olimpijskiego medalu.

W okresie międzywojennym dwie sportswomenki z Łodzi i regionu zdobyły medale olimpijskie: Maria Kwaśniewska w rzucie oszczepem i Jadwiga Wajs w rzucie dyskiem.

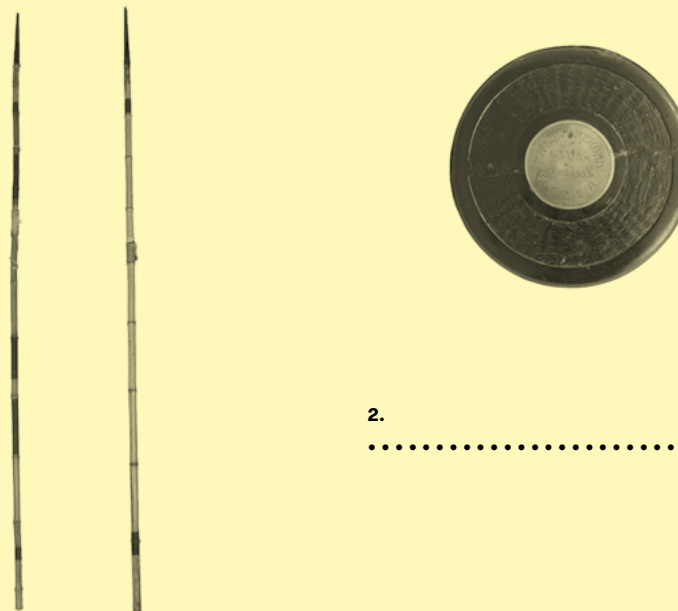
Obydwie zawodniczki medale zdobyły więc w lekkiej atletyce.

Jadwiga Wajs zdobyła dwa medale olimpijskie w rzucie dyskiem: srebrny w stolicy Niemiec, Berlinie w 1936 r. i brązowy w amerykańskim Los Angeles w 1932 r. W igrzyskach wystąpiła także po II wojnie światowej – w Londynie w 1948 r.

Maria Kwaśniewska zdobyła brązowy medal w rzucie oszczepem w Berlinie w 1936 r.

03. ZADANIE

Podpisz zaprezentowany poniżej sprzęt sportowy.

1.

.....

2.

.....

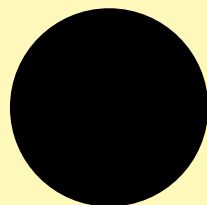

Lódzcy szczybiornieści: Zygfryd Kuchta i Andrzej Szymczak, brązowi medaliści olimpijscy w kanadyjskim Montrealu, w 1976 r.

Autorem projektu medalu olimpijskiego, który zdobyły Jadwiga Wajs i Maria Kwaśniewska był włoski malarz i rzeźbiarz, Giuseppe Cassioli. Po raz pierwszy medale według jego projektu wręczano podczas Igrzysk Olimpijskich w Amsterdamie w 1928 r. W XXI w. podjęto jednak decyzję o zmianie wyglądu medali olimpijskich. Spowodowane to było umiejscowieniem przez Cassiolię na medalu wizerunku rzymskiego Koloseum. Walki toczone w starożytności w Koloseum, które często kończyły się śmiercią pokonanego, nie do końca odpowiadają idei olimpijskiej, z jej postulatem szacunku dla przeciwnika.

Obecnie na awersie (czyli przedniej stronie) medalu znajduje się grecka bogini zwycięstwa, Nike na tle stadionu olimpijskiego z Aten z 1896 r. i Partenonu.

Po II wojnie światowej czternastu sportowców z Łodzi i najbliższego regionu zdobyło medale olimpijskie.

Lekkoatletki i lekkoatleci: Teresa Wiczorek i Artur Partyka, siatkarki: Lidia Chmielnicka-Żmuda i Barbara Niemczyk, piłkarze: Jan Tomaszewski, Tomasz Wieszczycki, Marek Bajor i Tomasz Łapiński, kolarze: Mieczysław Nowicki i Andrzej Bek, piłkarze ręczni: Zygfryd Kuchta, Ryszard Przybysz i Andrzej Szymczak oraz tyżwiarz szybki Zbigniew Bródka.

Z łódzkich sportowców po dwa medale olimpijskie zdobyli: Mieczysław Nowicki, Artur Partyka i przed II wojną światową Jadwiga Wajs.

Artur Partyka (z lewej) na olimpijskim podium w Atlancie w 1996 r.

Jedynym złotym medalistą olimpijskim z regionu łódzkiego jest łyżwiarz szybki z miejscowości Domaniewice koło Łowicza – Zbigniew Bródka. W 2014 r. w zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Soczi w Rosji został mistrzem olimpijskim w wyścigu na 1500 m.

Bardzo bliski olimpijskiego złota był także łódzki skoczek wzwyż – Artur Partyka. W 1996 r. w amerykańskiej Atlancie w ostatniej próbie pokonał go jednak zawodnik gospodarzy, Charles Austin. Artur Partyka musiał zadowolić się „tylko” srebrem.

04. ZADANIE

Połącz łódzkich sportowców – olimpijczyków z dyscyplinami sportowymi, które uprawiali.

Andrzej Bek

siatkówka

Ryszard Przybysz

łyżwiarstwo szybkie

Jadwiga Wajs

kolarstwo

Zbigniew Bródka

piłka ręczna

Barbara Niemczyk

lekka atletyka

Mieczysław Nowicki – dwukrotny medalista olimpijski w kolarstwie.

05. ZADANIE

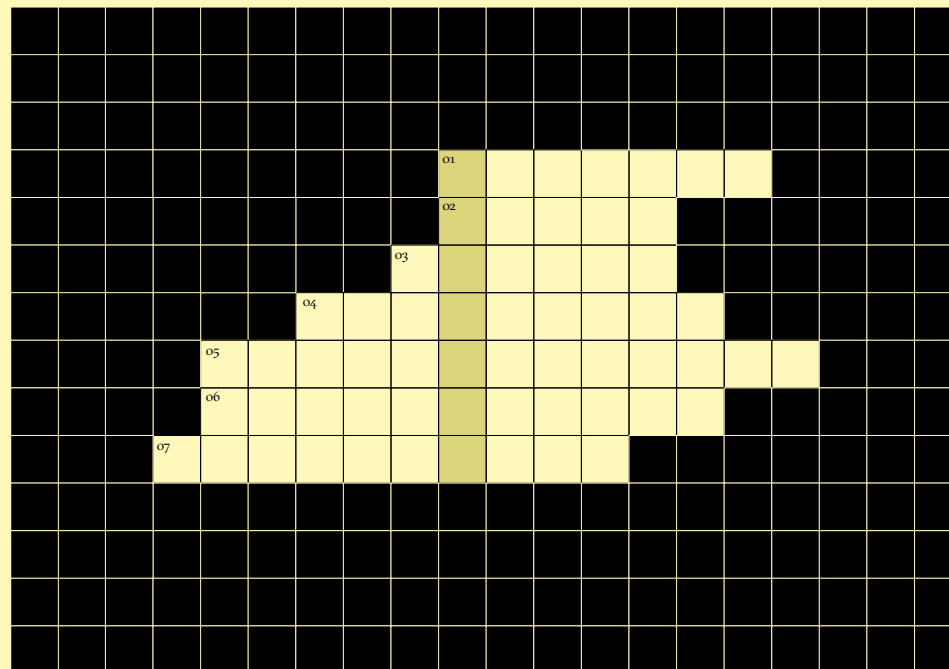
Quiz olimpijski

1. Ku czci którego greckiego Boga odbywały się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji?
.....
2. Kto jest autorem projektu medalu olimpijskiego, który został wręczony Jadwidze Wajs w Los Angeles w 1932 r.?
.....
3. W 1924 r. sześciu łódzkich sportowców wystąpiło w igrzyskach olimpijskich. Który z nich reprezentował Polskę w konkursie strzelectwa sportowego?
.....
4. W którym mieście odbyły się pierwsze zimowe igrzyska olimpijskie?
.....
5. Jak się nazywa łódzki kolarz, który zdobył dwa medale olimpijskie?
.....
6. W którym mieście odbyły się pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie?
.....
7. Jak się nazywa pierwszy przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego?
.....

06. ZADANIE

Krzyżówka olimpijska

01. Rzuciła nim Maria Kwaśniewska, zdobywając medal olimpijski.
02. Imię łódzkiej siatkarki – medalistki olimpijskiej.
03. Nazwisko łódzkiego kolarza – olimpijczyka z 1924 r.
04. Czteroletni okres pomiędzy igrzyskami olimpijskimi.
05. W Polsce synonim nazwy piłka ręczna.
06. Miejsowość, w której mieszka złoty medalista olimpijski, Zbigniew Bródka.
07. Państwo, w którym ma siedzibę Międzynarodowy Komitet Olimpijski.

Odpowiedzi:

- 01. Hokej
- 03. 1. Oszepek
2. Dysk
- 04. Andrzej Bek – kolorstwo
Ryszard Przybyśz – piłka ręczna
Jadwiga Wojs – lekka atletyka
Zbigniew Bródka – fizjoterstwo szybkie
Barbara Niemczyk – siatkówka
- 05. 1. Zeusa
2. Giuseppe Cassioli
3. Bolesław Gościelwicz
4. Chamonix
5. Mieczysław Nowicki
6. Ateny
7. Pierre de Coubertin
- 06. Olimpia

Zeszyt edukacyjny towarzyszący projektowi „Rozruszać Muzeum - o sporcie nie tylko na boisku” i wystawie „Ocalić od zapomnienia. Najcenniejsze zbiory Oddziału Sportu i Turystyki Muzeum Miasta Łodzi”.

Kurator wystawy:
Sebastian Glica

Koordinacja projektu:
Sebastian Glica, Maja Jakóbczyk

Koncepcja i teksty:
Sebastian Glica

Opracowanie graficzne:
Magdalena Lauk

Zdjęcia:
ze zbiorów MME

Druk:
Drukarnia Wist sp. z o.o.

Wydawca:
Muzeum Miasta Łodzi
Łódź, ul. Ogrodowa 15
www.muzeum-lodz.pl
Wydanie I. nakład 1000 egz.
Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-65026-27-9

Łódź 2017

Zeszyt edukacyjny jest dostępny na zasadzie wolnej licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 3.0. Polska (CC BY-SA 3.0 PL).

Zeszyt do pobrania ze strony
www.muzeum-lodz.pl

ORGANIZATOR:

FINANSOWANIE:

Dotfinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w Internecie 2017”

PATRONAT HONOROWY:

PREZYDENT MIASTA ŁODZI
HONNA ZDANOWSKA

META

M U Z E U M
 M I A S T A
Ł O D Z I